

Po opadnutí vody je potřeba

- pokud jsme byli evakuováni, návrat do svého obydlí konzultujeme s pracovníky obce
- **nechme si zkontrolovat stav obydlí:** statiku stavby, rozvody energie, plynu, vody, kanalizaci...
- **zlikvidujeme:** potraviny a polní plodiny, které byly zasaženy vodou
- nechte si ošetřit každé otevřené zranění
- nahlasme hygienikovi a zlikvidujeme uhynulé domácí zvířectvo
- **nepijme vodu z místních zdrojů**, pokud není schválena hygienikem
- **můžeme přijmout humanitární pomoc** (informujeme se o jejích možnostech na obci)
- **kontaktujeme pojišťovnu ohledně náhrady škod:** vyhotovme soupis škod, vždy je zdokumentujeme (foto, znalecký posudek, účty, svědectví)
- **na sociálním odboru obecního úřadu můžeme požádat o mimořádnou okamžitou finanční pomoc**

Zdravotnické a hygienické informace**1. Základní hygienické pravidlo****Myjte si pečlivě a často ruce!!!**

Myjte si ruce zejména vždy po styku s povrchy, které byly v kontaktu se záplavovou vodou nebo kaly, vždy před jídlem, pitím a také před kouřením. Dále vždy než se dotýkáte obličeje, ale i před a samozřejmě po použití WC. Ruce a obličej utírejte do papírových ubrousků. Máte-li rýmu, používejte papírové kapesníky pro jedno použití. **Důležitá upozornění:** K pití používejte pouze vodu, jejíž zdravotní nezávadnost je ověřena!!! Při všech pracích užívejte ochranné pomůcky, především gumové rukavice a pevnou obuv!!!

2. Vstup do objektu**Po vstupu do domu či bytu zkontrolujte ihned stav potravin!!!****Zaplavené potraviny:**

Nejezte zaplavené potraviny s výjimkou potravin hermeticky balených ve skle a plechu (konzervy). Tyto konzervy je však nutno před použitím očistit a dezinfikovat. Zaplavené potraviny s výjimkou hermeticky balených zlikvidujte (uložte do označených kontejnerů).

Čištění konzerv:

Z konzervy sejměte papírovou etiketu – může obsahovat choroboplodné organismy. Umyjte konzervu v čisté vodě se saponátem, poté v roztoku dezinfekčního prostředku a opláchněte pitnou vodou. Zlikvidujte konzervy, jestliže mají narušený nebo silně pomačkaný obal, zvlhlý obsah, silně znečištěný uzávěr!!! Zlikvidujte chlazené nebo mražené potraviny, jestliže chlazené potraviny byly ponechány nad teplotou 6 °C déle než 4 hodiny a jestliže mražené potraviny roztály a byly tak ponechány déle než 2 hodiny. Zlikvidujte všechny potraviny vystavené zátopové vodě, jedná-li se o otevřená balení, která byla v kontaktu se záplavovou vodou, dále všechna i neotevřená papírová, sáčková, látková a celofánová balení a všechny potraviny neuzavřené hermeticky. **Nekonzumujte zaplavené zemědělské plodiny, je nutno považovat je za zdravotně závadné!!!**

Zemědělské plodiny, které nebyly zcela zatopeny a dále rostou, doporučujeme využívat až po hygienické kontrole, nejdříve po třech týdnech po skončení záplav. Ovoce na stromech a keřích, které nebylo zaplaveno, je možno jíst po důkladném umytí pitnou vodou. Máte-li jakékoliv pochybnosti o nezávadnosti potraviny, zlikvidujte ji!!! V případě prvních příznaků onemocnění (bolesti břicha, průjem, teploty) raději kontaktujte svého lékaře. Nepodceňujte počáteční lehké příznaky!!!

3. Úklid**Po návratu je nutno byt vysušit, uklidit a dezinfikovat!!!**

– Udělejte v místnostech nebo místnosti průvan. – Je-li to možné, použijte ventilátory nebo teplo vzdušné zdroje. – Odstraňte všechno bahno a nečistoty z povrchu důkladným umytím vodou a mechanickým očištěním. – Odstraňte veškerý zvlhlý interiérový materiál - tapety a omítky. – Nábytek, podlahy, zdi, nádobí, dopravní prostředek dezinfikujte! Dezinfikované nádobí nezapomeňte opláchnout pitnou vodou, stejně tak i hračky. – Všechny dutiny ve zdech, podlaze a stropěch musí být otevřeny, vyčištěny a pečlivě vysušeny.

4. Používání vody

Pokud nejste napojeni na veřejný vodovod, neodebírejte vodu z vlastního zdroje, není-li sanován a není-li proveden rozbor kvality vody s uspokojivým výsledkem!!! Postup při sanaci zatopených studní: Očista a dezinfekce studní se provádí za přítomnosti nejméně 3 osob, pro případ poskytnutí první pomoci osobě, která sestupuje do studny.

5. Dezinfekce

Důležitá je také dezinfekce odpadních sifonů a žump!!!

Nezapomeňte očistit a dezinfikovat oděvy a prádlo!!!

Pozor! Chloramin T a SAVO mají bělicí účinky!!!

Cennější šatstvo, které nelze dezinfikovat, vysušte, vykartáčujte a nechejte vyčistit v profesionální čistírně. Prádlo, které snese vyvážku, perte při teplotě nejméně 90 °C nebo vyvařte po dobu 10 minut a následně vyperte. Po skončení úklidových prací doporučujeme dezinfikovat ruce!

6. Riziko infekce

Při práci v zatopených prostorách a při jejich čištění jsou osoby vystaveny riziku infekce. Jedná se jednak o infekce přenášené vodou kontaminovanou lidskými výkaly pocházejícími z žump a čističek odpadních vod (např. dysenterie) a vodou kontaminovanou výkaly zvířat v případě některých infekcí přenosných na člověka (např. leptospiróza či tularémie). Jejich původci mohou vniknout do organismu člověka i nepatrně poškozenou kůží (například oděrkami a záděrami). Snažte se tedy omezit styk vody a bláta s tělem pokud možno co nejvíce. Při práci používejte vždy holinky a gumové rukavice. Ruce si po skončení práce vždy řádně umyjte a desinfikujte. Znečištěné prádlo ošetřete výše uvedeným způsobem. Pokud zjistíte jakoukoliv odchylku od normálního zdravotního stavu (např. zvýšenou teplotu), ihned navštivte lékaře a informujte ho, že jste pracovali v zatopeném prostředí.

Pracovněprávní důsledky povodní

1. Zaměstnanec odstraňuje následky povodní na vlastní nemovitosti nebo jiném svém majetku

Mohou nastat dvě situace:

- a) pokud **zaměstnanec takto činí pouze ve svém vlastním zájmu, aby ochránil svůj majetek**, jde o jeho důležitou osobní překážku v práci, při níž mu **zaměstnavatel může poskytnout pracovní volno bez náhrady mzdy nebo platu (tzv. neplacené volno)**. Zaměstnanec se však může se **zaměstnavatelem dohodnout, že takto zameškanou dobu napracuje**. Právo na poskytnutí náhrady mzdy nebo platu při této překážce v práci může v souladu s § 2 odst. 2 zákoníku práce (zákon č. 262/2006 Sb.) vyplývat z kolektivní smlouvy, ze smlouvy uzavřené mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem nebo z vnitřního předpisu zaměstnavatele. V této souvislosti lze uvést, že pokud by zaměstnavatel měl neodůvodněné námitky proti poskytnutí pracovního volna k zařízení důležitých osobních nebo majetkových záležitostí, platí obecné výkladové pravidlo uvedené v § 14 odst. 1 zákoníku práce, podle něhož výkon práv a povinností vyplývajících z pracovněprávních vztahů nesmí bez právního důvodu zasahovat do práv a oprávněných zájmů jiného účastníka pracovněprávního vztahu a nesmí být v rozporu s dobrými mravy. Znamená to tedy, že **zaměstnavatel by měl v případě postižení svých zaměstnanců povodněmi přihlížet k jejich oprávněným zájmům, tj. umožnit jim odstranění či zmírnění následků povodní**,
- b) pokud **zaměstnanec odstraňuje následky povodně na svém majetku, ale současně jde o veřejný zájem (ohrožení sousední stavby zřícením, hygienické důvody)**, jde o překážku v práci z důvodu obecného zájmu podle § 202 zákoníku práce, při níž **mu náleží pracovní volno**. V tomto případě platí, že zaměstnanec je **povinen existenci této překážky (plnění této povinnosti) zaměstnavateli prokázat (např. potvrzením od obecního úřadu, od policie, od Hasičského záchranného sboru České republiky apod.)**. **Náhrada mzdy nebo platu od zaměstnavatele zaměstnanci nepřísluší, pokud se mezi sebou nedohodnou jinak**. Právo na poskytnutí náhrady mzdy nebo platu při této překážce v práci může být v souladu s § 2 odst. 2 zákoníku práce založeno kolektivní smlouvou, individuální smlouvou uzavřenou mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem nebo vnitřním předpisem zaměstnavatele.

2. Zaměstnanec poskytuje osobní pomoc při povodních jiné právnické či fyzické osobě

Jestliže zaměstnanec pomáhá při odstraňování následků povodní jiné právnické nebo fyzické osobě, a tato činnost zasahuje do jeho pracovní doby, **je zaměstnavatel povinen poskytnout tomuto zaměstnanci pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu**. Poskytování osobní pomoci by nemělo být živelné, ale mělo by být určitým způsobem organizováno. Jde o překážku v práci na straně zaměstnance z důvodu výkonu občanské povinnosti podle § 202 zákoníku práce. Při všech překážkách v práci na straně zaměstnance platí, že skutečnost, že šlo opravdu o překážku v práci (v tomto případě z důvodu výkonu občanské povinnosti) a délku jejího trvání prokazuje zaměstnanec zaměstnavateli. Pokud je zaměstnanci překážka v práci předem známa, musí její existenci zaměstnavateli oznámit. Není-li mu překážka v práci předem známa, musí překážku v práci zaměstnavateli oznámit bez zbytečného průtahy. Zaměstnavatel může v souladu s § 2 odst. 2 zákoníku práce poskytovat zaměstnanci náhradu mzdy nebo platu tehdy, jestliže to vyplývá z kolektivní smlouvy, nebo ze smlouvy uzavřené mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem nebo z vnitřního předpisu zaměstnavatele.

3. Zaměstnanec potřebuje v souvislosti s povodněmi pracovní volno k zařízení svých důležitých osobních, rodinných nebo majetkových záležitostí (např. jednání s pojišťovnou)

Zaměstnavatel může poskytnout zaměstnanci **pracovní volno bez náhrady mzdy (tzv. neplacené volno) k zařízení důležitých osobních, rodinných nebo majetkových záležitostí**. Zaměstnanec se může v těchto případech se zaměstnavatelem **dohodnout, že takto zameškanou dobu napracuje**. Právo na pracovní volno s náhradou mzdy má zaměstnanec jen tehdy, je-li to stanoveno v kolektivní smlouvě, jiné smlouvě uzavřené mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem nebo ve vnitřním předpisu. I v tomto případě platí výkladové pravidlo uvedené v § 14 odst. 1 zákoníku práce, podle něhož výkon práv a povinností vyplývajících z pracovněprávních vztahů nesmí bez právního důvodu zasahovat do práv a oprávněných zájmů jiného účastníka pracovněprávního vztahu a nesmí být v rozporu s dobrými mravy.

Zásady pro používání absorpčních (kondenzačních) vysoušečů

1. Před vysoušením je třeba odstranit všechny nečistoty způsobené povodní. Ze zdiva odstranit malbu. Stěny omýt vodou. Je-li nutné osekát omítky, započít s vysoušením až po jejich osekání a odstranění z místnosti.
2. Zvolit vhodný vysoušeč nebo vhodné množství vysoušečů pro místnost, ve které mají být použity. Každý vysoušeč má jinou kapacitu. Při poddimenzování kapacity dochází ke kondenzaci vlhkosti na stěnách a oknech, při předdimenzování ke zbytečné spotřebě elektrické energie.
3. Zabránit přístupu vzduchu z jiných místností nebo z venku. Je třeba utěsnit všechny otvory ve vysoušené místnosti tak, aby bylo maximálně zabráněno přístupu přirozeně vlhkého vzduchu do místnosti (po záplavách je vlhkost vnějšího vzduchu obzvlášť vysoká).
4. Teplotu vzduchu ve vysoušené místnosti udržovat mezi 20-30°C (čím vyšší teplota, tím rychleji dochází k odpařování vlhkosti ze zdiva).
5. Nevětrat! Do místnosti vcházet jen za účelem vylití vody z nádoby vysoušeče (obvykle stačí jednou za 12 hodin).
6. Vysoušeč(e) ve vysoušeném prostoru musí běžet nepřetržitě 24 hodin denně na nejvyšší výkon! Jejich vypínáním (přes den větrat, v noci vysoušet) je negativně narušen proces vysoušení a v konečném výsledku nedojde k žádné úspoře elektrické energie!
7. Je-li dům podsklepen, je třeba zajistit nejdříve vysoušení sklepních prostor. Sníží se tím vztlínání vody do vyšších pater.
8. Vysoušeče nechat nepřetržitě pracovat v jednom prostoru minimálně 3-4 dny. Pak je možné je přemístit do jiné místnosti. Po navzlínání vody k povrchu zdiva je třeba proces znovu opakovat. Vysoušení je pozvolný a dlouhodobý proces.

Nejčastější chyby při používání absorpčních (kondenzačních) vysoušečů

1. Nevyváženost výkonu přístroje, výšky promočení zdiva a objemu místnosti (viz bod 2 předcházejícího odstavce). Je-li místnost vysoká a výška promočení zdiva malá (např. 10 cm), je lépe zvolit raději jiný typ vysoušení.

2. Nedostatečné utěsnění místnosti. Netěsná okna, dveře bez prahů, otevřené komínové průduchy apod. jsou cestou pro cirkulaci vzduchu a tak ke snížení účinnosti přístrojů.
3. Kombinace větrání a „vysoušení“ (den, noc). Jedná se o nejčastější chybu. Vzduch, přes noc zbavený vlhkosti a tak připravený k absorbování vlhka ze zdí, je ráno vyvětrán vlhkým vzduchem z vnějšího prostředí.
4. Kombinace s horkovzdušným - plynovým vysoušečem. Vedlejším produktem spalování plynu je pára. Je-li ke zvýšení teploty vysoušené místnosti používán plynový horkovzdušný vysoušeč, dochází ke snížení efektu na vysoušení zdiva.

Všeobecný postup při sanaci studní

- Začneme čistit až po ustálení HPV (hladina podzemní vody)
- Očistíme okolí studny
- Očistíme nadzemní část studny a omyjeme vodou, nejlépe tlakem
- Vyspravíme nadzemní část studny.
- Vyčerpáme všechnu vodu
- Vyzkoušíme, zda není ve studni nahromaděné CO₂ .nejjednodušší způsob je spuštěním svíčky (pokud nezhasne je to OK)
- Mechanicky očistíme stěny, vydezinfikujeme. Zde je lépe použít vhodný dezinfekční prostředek s delší dobou účinnosti.
- Utěsníme spáry cementem do hloubky min 2,5 m pod terén
- Vybereme pokryv dna a nahradíme novým a nebo starým, ale důkladně propraným.
- Provedeme konečné vymytí a vyčerpání vody (pokud je voda stále kalná pokračujeme v čerpání až do vymizení zákalu)
- Necháme studnu napustit a vydezinfikujeme vhodnou dezinfekcí
- Vyčistíme a dezinfikujeme potrubí a nahradíme rozvody (pokud je potřeba)
- Opravíme čerpací zařízení a vydezinfikujeme ho
- Zakryjeme studnu deskou nebo poklopem. Tato by měla být utěsněná a vytvořena z materiálu nepodléhajícímu korozi. Pokud je zákrytová deska jednodílná stačí ji pouze přicementovat. Pokud je tato deska dvoudílná, je vhodné použít díly s překryvem (falcem)

Pozn.: čerpáním vody ze studny lze účinně snížit hladinu podzemní vody v jejím okolí a to nám pomůže v případě že je studna blízko stavení. V tomto tak dochází k odtoku vody ven ze stavby.

Kanalizace, septik a žumpa

- Pokud jsme při vnějším ohledání objektu zjistili poruchy na stavební konstrukci, ve které je kanalizace vedena (praskliny, atd.), je více než pravděpodobné, že bude oprava nutná. Dalším indikátorem poruchy nebo ucpaní kanalizace může být to, že nám voda neodtéká a nebo se vrací.
- Zda je potrubí porušeno, zjistíme u rodinného domu nejjednodušeji zkouškou s malířskou barvou. Vezmeme rozředěný roztok malířské barvy a nalijeme ji do spotřebiče, který je nejdále od kontrolní šachty a nebo od zaústění kanalizace. Poté kontrolujeme množství obarvené kapaliny která nám protéká kontrolní šachtou. Podle tohoto množství poznáme zda se nám kapalina nikde neztrácí nebo nevytéká z některé z prasklin na zdivu. U složitějších systémů, a nebo komplexů je lépe požádat odbornou firmu která nám vše zreviduje kamerovým systémem.
- Pokud je potrubí zaneseno je třeba otevřít čistící kusy a celou trasu vyčistit
- Dalším krokem je pak, čištění všech zař. předmětů zařízení souvisejících s činností odpadů (šoupátka, zpětné klapky, odpadní sifóny, ...).
- U žumpy je nezbytné vyčkat na ustálení HPV a po-té vyvézt obsah a nechat posoudit statikem. Pokud je žumpa v pořádku vydesinfikujeme její obsah Chlórovým vápnem (cca 1kg vápna na 1m³ obsahu žumpy).

Čerpáno z: info letáky MPSV, Hasiči, Charita Olomouc, internet, Adra